

Universitetet i Oslo
Naturhistorisk museum
v/ Charlotte Sletten Bjorå

csletten@nhm.uio.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Bjar, 69247120

Tillatelse til innsamling av prøver av ålegressarter i naturreservatene Skjæløysundet, Kråkstadfjorden og Kurefjorden

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriftene for naturreservatene Skjæløysundet, Kråkstadfjorden og Kurefjorden for innsamling av prøver av dvergålegress, smalt ålegress og vanlig ålegress.

Statsforvalteren gir også dispensasjon fra forskrift om dvergålegras som prioritert art for innsamling av prøver av denne arten.

Bakgrunn for saken

Vi viser til deres søknad mottatt 09.07.2021 og til øvrig mailkorrespondanse. Det er søkt om tillatelse til å samle noen få blad og blomster fra noen få individer av de tre ålegressartene dvergålegress, smalt ålegress og vanlig ålegress. Innsamlingen ønskes gjort i naturreservatene Skjæløysundet (Fredrikstad), Kråkstadfjorden (Råde) og Kurefjorden (Råde/Moss).

Hensikten med undersøkelsen er å undersøke artstilhørighet mellom smalt og vanlig ålegress, og morfologi og slektskap mellom alle de tre artene. Dette skal gjøres ved å undersøke blomster, frukter og DNA. Det vil kun bli tatt enkeltskudd med blomster for artsbestemmelse og små bladprøver for DNA-analyse. Alt innsamlet materiale vil belegges i herbariet til Naturhistorisk museum, og DNA-ekstraktene vil legges i museets DNA-bank, som dokumentasjon for ettertiden. Beleggene i samlingene rapporteres automatisk videre til Artskart.

Det søkes om to runder med innsamling, en i juli for å samle inn blomster og en i august/september for å samle planter i frukt.

Vedlagt søknaden er kopi av dispensasjon gitt av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark 30.06.2021 for tilsvarende prøvetaking i Bliksekilen naturreservat i Tønsberg kommune.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de tre naturreservatene. Vi forvalter verneområdene etter egne forskrifter med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Skjæløysundet naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 16.04.2010. Formålet med naturreservatet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur med en spesiell naturtype i form av en havstrand med varierte og sjeldne vegetasjonstyper og arter. For holmen Steinene er formålet også å bevare en viktig hekkeholme for sjøfugl. I henhold til § 3 nr. 1 er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp, eller deler av disse, fra reservatet.

Forskrift om vern av Kråkstadjorden naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 16.04.2010. Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold med en spesiell naturtype i form av et våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Området har en særlig betydning som rastelokalitet under trekket for ande- og vadefugler. I henhold til § 3 nr. 1 er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp, eller deler av disse, fra reservatet. I tiden f.o.m. 01.04 t.o.m. 31.05. og f.o.m. 15.08. t.o.m. 30.09. er all ferdsel forbudt i gruntområdene øst og vest for dyprenna midtfjords, jf. § 5 nr. 3. Områdene med ferdselsforbud fremgår av vernekartet (vedlagt).

Forskrift om vern av Kurefjorden naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 16.04.2010. Formålet med naturreservatet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur med spesielle naturtyper i form av et viktig våtmarksområde og strandenger med tilhørende plante- og dyreliv. Områdene har særlig betydning for biologisk mangfold som beite-, hekke-, myte- og overvintringsområde for fugl. I henhold til § 3 nr. 1 er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp, eller deler av disse, fra reservatet. I henhold til § 5 nr. 2 er motorferdsel forbudt. Ferdsel er forbudt i periodene f.o.m. 1. april t.o.m. 15. juli og f.o.m. 15. august t.o.m. 30. september til vanns, i gruntområder, på holmer og på fastlandet i Rosnesbukta og Nordre Ovenbukt, jf. § 5 nr. 3. Områdene med ferdselsforbud fremgår av vernekartet.

Statsforvalteren kan gjøre unntak fra bestemmelsene i medhold av den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Forskrift om dvergålegras (*Zostera noltei*) som prioritert art fastsetter i § 3 at alle former for uttak, skade eller ødeleggelse av denne arten er forbudt. § 6 gir Fylkesmannen, nå Statsforvalteren, myndighet til å gjøre unntak i samsvar med naturmangfoldloven § 24, femte ledd. Vilåret for å gi slikt unntak er at det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Hensikten med undersøkelsen er å frambringe mer kunnskaper om de tre ålegressartene. Økte kunnskaper kan være et positivt bidrag i arbeidet med å bevare forekomstene. Den omsøkte

innsamlingen har et svært begrenset omfang, og vil etter vår vurdering ikke kunne skade bestandene.

I det aktuelle området er dvergålegress funnet i naturreservatene Skjæløysundet og Kråkstadfjorden, med forholdsvis store bestander. I tillegg er arten påvist ved Saltholmen, i et område som ikke er vernet. I Kurefjorden naturreservat er dvergålegress ifølge Artskart ikke funnet.

I tillegg til eventuell påvirkning på ålegressartene må søknaden også vurderes opp mot andre miljøhensyn. Her er det særlig hensynet til fuglelivet som er av betydning. I Kråkstadfjorden og Kurefjorden er fuglelivet en viktig begrunnelse for vernet, og det er fastsatt soner med ferdselsforbud bl.a. i trekkperiodene vår og høst. Også Skjæløysundet har et ganske rikt fugleliv, men det er ikke ferdselsforbud med unntak av på holmen Steinene i hekketiden.

I en presisering av søknaden i mail 14.07. sies det at det først og fremst ønskes tillatelse til å samle i Skjæløysundet. Om det er mulig, ønskes det også å kunne samle i Kurefjorden og Kråkstadfjorden.

På denne bakgrunn finner vi det riktig å gi tillatelse til innsamling i alle tre reservater, men ikke gi dispensasjon fra ferdselsforbudet i Kurefjorden og Kråkstadfjorden. Det vil si at i perioden 15.08.-30.09 vil innsamling ikke kunne skje i Kurefjorden og i gruntområdene i Kråkstadfjorden. Vi legger her avgjørende vekt på hensynet til fuglene og på presedenshensyn.

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig, jf. nml. § 8. Vi viser her til at man har forholdsvis gode kunnskaper om ålegressforekomstene i området, jf. bl.a. Artskart. Førre var-hensyn tillegges derfor liten vekt her (§ 9). Inngrepet vil være svært begrenset, og det er etter vår vurdering ikke fare for at det vil kunne bidra til en for stor samlet belastning på økosystemet (§ 10). Undersøkelsen vil dessuten kunne bidra til en styrket forvaltning av de aktuelle artene. At innsamlingen begrenses mest mulig bidrar også til at kravet om miljøforsvarlige teknikker kan anses som oppfylt (§ 12). Det forutsettes dessuten at alt arbeid gjøres så skånsomt som mulig, herunder at fuglelivet forstyrres minst mulig. Nml. § 11 om kostnader ved miljøforringelse anses ikke som aktuell i denne saken.

Etter vår vurdering er tiltaket ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det vil heller ikke forringe dvergålegressets bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Vilklårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. §§ 24 og 48 er dermed oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir dispensasjon fra forskrift om dvergålegras (*Zostera noltei*) som prioritert art og fra verneforskriftene for naturreservatene Skjæløysundet, Kråkstadfjorden og Kurefjorden. Det gis tillatelse til innsamling av materiale av dvergålegress, smalt ålegress og vanlig ålegress. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 24 femte ledd og § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene. Det skal legges vekt på å forstyrre fuglelivet minst mulig.
- Det gis ikke tillatelse til ferdsel i strid med ferdselsforbudet i Kråkstadfjorden og Kurefjorden 15.08.-30.09.
- Mengden innsamlet materiale skal begrenses mest mulig, som beskrevet i søknaden.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.
- Tillatelsen er gyldig i 2021.

Klageadgang

Dere kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth
avdelingsdirektør
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Vernekart for naturreservatene Kråkstadfjorden og Kurefjorden

